

Brussel, 30 mei 2022
(OR. fr, en)

9374/22

LIMITE

JAI 700
COPEN 204
DROIPEN 66
ENV 465
CODEC 765

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0422(COD)**

NOTA

van:	Het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	9146/22
nr. Comdoc.:	14459/21 + COR 1 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht en tot vervanging van Richtlijn 2008/99/EG - Partiële algemene oriëntatie

a) Inleiding

Op 15 december 2021 heeft de Commissie een voorstel voor een richtlijn inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht¹ gepresenteerd. Deze tekst zal, wanneer hij wordt aangenomen, Richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008² over hetzelfde onderwerp vervangen.

¹ COM(2021) 851 final; 14459/21 + COR 1.

² Richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht (PB L 328 van 6.12.2008, blz. 28).

Het voorstel voor een richtlijn heeft met name tot doel minimumvoorschriften vast te stellen voor de definitie van strafbare feiten, door de lijst van strafbare feiten in bovengenoemde richtlijn van 2008 bij te werken en sterk uit te breiden, maar ook door het niveau van de sancties op dit gebied voor de eerste keer te harmoniseren.

Dit onderdeel "strafbare feiten/sancties" wordt aangevuld met een procedureel gedeelte, dat bepalingen bevat inzake bevrozing en confiscatie, verjaring, handhaving van het strafrecht in de ruimte, bescherming van personen die milieudelicten melden of medewerking verlenen aan het onderzoek, en de rechten van het betrokken publiek om deel te nemen aan de strafrechtelijke procedure. Tot slot wordt, met het oog op de optimale toepassing ervan, de tekst nog aangevuld met artikelen betreffende de toe te wijzen financiële middelen, de beroepsopleiding, de coördinatie tussen bevoegde autoriteiten binnen een lidstaat, de uitvoering van een nationale strategie ter bestrijding van bovengenoemde strafbare feiten en de ontwikkeling van een doeltreffend statistisch instrument.

Om de uitdagingen in verband met de strafrechtelijke bescherming van het milieu onder de aandacht te brengen, heeft het voorzitterschap op 17 en 18 mei in Marseille een conferentie georganiseerd, waaraan is deelgenomen door rechters, rechtshandhavers, diplomaten, beroepsbeoefenaars, ambtenaren, academici en maatschappelijke organisaties uit de hele Europese Unie.

In de Raad heeft het voorzitterschap sinds januari 2022 negen vergaderingen van werkgroepen georganiseerd, waaronder drie in de formatie JBZ-raden, om over deze tekst te onderhandelen. Het voorzitterschap heeft ervoor gekozen de besprekingen toe te spitsen op 8 van de 29 artikelen in de tekst, namelijk die betreffende de definitie van strafbare feiten en die betreffende de vaststelling van de sancties.

In de laatste vergaderingen van de werkgroepen en na een schriftelijke raadpleging werd duidelijk dat een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten van oordeel was dat de definitie van strafbare feiten kon worden geconsolideerd, maar dat de vaststelling van de sancties verder moest worden onderzocht.

Derhalve legt het voorzitterschap de Raad van Ministers enerzijds een partiële algemene oriëntatie over de definitie van strafbare feiten ter goedkeuring voor, en anderzijds vragen in verband met de vaststelling van de sancties.

b) Een ambitieuze partiële algemene oriëntatie

De aan de ministers van Justitie voorgelegde partiële algemene oriëntatie heeft betrekking op de artikelen 2 (met uitzondering van de definities van slachtoffer en betrokken publiek, die betrekking hebben op bepalingen die nog niet zijn besproken), 3 en 4 van de richtlijn en de bijbehorende overwegingen (zie tekst in de bijlage). Ze betreffen de volgende punten:

- de voorwaarde van wederrechtelijkheid van de gedraging, dat wil zeggen dat moet worden aangetoond dat de verplichting of het verbod voorheen in het milieurecht bestond. Deze voorwaarde is essentieel omdat ze verzekert dat het milieustrafrecht geen autonoom recht van de desbetreffende sectorale regelgeving is;
- geen systematische straffeloosheid van de ambtenaar die houder is van een machtiging of een administratieve vergunning;
- een betere omschrijving van het materiële element van elk strafbaar feit, met inbegrip van:
 - bijzondere aandacht voor strafbare feiten met betrekking tot de uitvoering van bepaalde illegale of niet-toegestane projecten in verband met hun milieueffecten, tot scheeps-recycling, verontreiniging vanaf schepen en de bescherming van in het wild levende dier- of plantensoorten, alsook voor de regulering inzake zorgwekkende invasieve uitheemse soorten;
 - het opstellen van richtsnoeren om de onderzoeks-, vervolgings- en rechterlijke instanties te helpen bij het bepalen of er sprake is van aanzienlijke schade, dan wel of een hoeveelheid ervan verwaarloosbaar is;
 - het bepalen van de strafbare feiten die niet alleen betrekking hebben op een opzettelijke handeling, maar ook uit op zijn minst grove nalatigheid zijn gepleegd.

De besprekingen waren intens en vereisten voor elke delegatie een zeer sterke coördinatie tussen de ministeries van Justitie, Binnenlandse Zaken en Milieu. Het was een vruchtbaar debat, met name vanwege het aantal, de verscheidenheid en de technische aard van de strafbaar te stellen gedragingen.

Met deze partiële algemene oriëntatie wordt een meer solide en secure basis gelegd voor de bestrijding van milieucriminaliteit. In vergelijking met de richtlijn van 2008 maakt dit partieel akkoord het volgende mogelijk:

- een uitbreiding van het aantal strafbare feiten van negen in de richtlijn van 2008 tot twintig in de overeengekomen tekst. Dit verruimt de reikwijdte van de bestraffing van deze vorm van criminaliteit, waardoor waar nodig meer vervolgingen mogelijk worden;
- het opnemen van nieuwe soorten milieuschade, zoals ernstige inbreuken op de EU-wetgeving inzake chemische stoffen, illegale wateronttrekking, illegale houthandel of illegale recycling van vervuilende schepen. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de bezorgdheid die vaak wordt geuit door milieuspecialisten en wordt de EU-wetgeving aangepast aan de nieuwe milieu-uitdagingen;
- een strikte en gedetailleerde definitie van de strafbare gedragingen die in de tekst moeten worden opgenomen, zonder verwijzing naar bijlagen zoals die in de richtlijn van 2008. Dit zal de beroepsbeoefenaars helpen om deze gedragingen onmiddellijk te begrijpen en handhaving vergemakkelijken;
- strafbaarstelling van de poging tot het plegen van bepaalde van deze handelingen, een concept dat niet voorkomt in de richtlijn van 2008;
- de vaststelling van bepalingen ter verduidelijking van transversale concepten die voor beroepsbeoefenaars essentieel zijn met het oog op rechtshandhaving, zoals "aanzienlijke schade aan het milieu".

c) De vaststelling van de sancties, nog steeds een centraal punt in de besprekingen

Het voorzitterschap heeft rekening gehouden met de wens van de lidstaten om het debat over de vaststelling van de sancties voort te zetten. Meer dan in enig ander instrument van materieel strafrecht is deze kwestie van bijzonder belang omdat voor elk strafbaar feit hier de schending van een specifieke sectorale regeling vereist is. De onderlinge verhouding tussen strafrechtelijke en administratieve sancties is daarom van belang.

Daarnaast zijn uit de besprekingen nog twee kwesties naar voren gekomen:

- enerzijds heeft de Europese Commissie, aangezien bepaalde milieudelicten vaak het gevolg zijn van grove nalatigheid, een minimale harmonisatie van gevangenisstraffen voor natuurlijke personen voorgesteld wanneer bepaalde strafbare feiten uit op zijn minst grove nalatigheid zijn gepleegd en de dood of ernstig letsel hebben veroorzaakt of kunnen veroorzaken;
- anderzijds heeft de Europese Commissie, aangezien milieudelicten vaak door rechtspersonen worden gepleegd, een mechanisme voorgesteld waarmee de strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke geldboeten die op rechtspersonen van toepassing zijn voor door hen opzettelijk gepleegde strafbare feiten, nauwkeurig worden geharmoniseerd. Een dergelijk mechanisme zou voor het eerst in een Europees instrument van materieel strafrecht worden gebruikt. In de tot dusver aangenomen instrumenten blijft de harmonisatie beperkt tot de verplichting voor de lidstaten om te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties.

Deze kwesties zijn tijdens de besprekingen uitvoerig besproken. Aangezien de technische en de juridische aspecten reeds zijn besproken, wenst het voorzitterschap de ministers van Justitie twee politieke vragen over dit onderwerp voor te leggen, zodat ze hun werkzaamheden kunnen voortzetten in het licht van de in die Raad verzamelde richtsnoeren.

d) Conclusie

Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt derhalve verzocht:

1. de partiële algemene oriëntatie met betrekking tot de artikelen 2 (met uitzondering van de definities van slachtoffer en betrokken publiek, die betrekking hebben op bepalingen die nog niet zijn besproken), 3 en 4 van de richtlijn en de bijbehorende overwegingen (zie tekst in de bijlage) te bevestigen;
2. de Raad aan te bevelen deze partiële algemene oriëntatie goed te keuren;
3. de Raad aan te bevelen de volgende vragen te beantwoorden:
 - a) Wat natuurlijke personen betreft, bent u voor een minimale harmonisatie van de gevangenisstraffen wanneer bepaalde strafbare feiten uit op zijn minst grove nalatigheid zijn gepleegd en de dood of ernstig letsel hebben veroorzaakt of kunnen veroorzaken?
 - b) Wat rechtspersonen betreft, bent u voor de harmonisatie van strafrechtelijke en niet-strafrechtelijke geldboeten voor door hen opzettelijk gepleegde strafbare feiten? Zo ja, acht u het aanvaardbaar het bedrag van de opgelegde geldboete te indexeren op grond van een percentage van de omzet van die rechtspersoon?

[Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht en tot vervanging van
Richtlijn 2008/99/EG**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 83, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité³,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) zet de Europese Unie zich in voor een hoog niveau van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu.

³ PB C van ..., blz. .

- (2) De Europese Unie blijft bezorgd over de toename van milieudelicten en de gevolgen daarvan, die de doeltreffendheid van de Europese milieuwetgeving ondermijnen. Bovendien strekken deze delicten zich steeds vaker uit tot over de grenzen van de lidstaten waar zij zijn gepleegd. Zulke delicten vormen een bedreiging voor het milieu en derhalve moet er op passende en doeltreffende wijze tegen worden opgetreden.
- (3) De bestaande sanctieregelingen krachtens Richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴ en de sectorale milieuwetgeving zijn niet op alle milieubeleidsgebieden toereikend geweest om de naleving van de Europese milieuwetgeving te bewerkstelligen. Deze naleving moet worden aangescherpt door de beschikbaarheid van strafrechtelijke sancties die een sociale afkeuring uitdrukken die kwalitatief verschilt van het effect van administratieve sancties.
- (4) Het doeltreffend onderzoeken, vervolgen en berechten van milieucriminaliteit moet worden verbeterd. De lijst van milieudelicten in Richtlijn 2008/99/EG moet worden herzien en er moeten extra categorieën delicten op basis van de ernstigste inbreuken op het Europese milieurecht worden toegevoegd. De bepalingen inzake sancties moeten worden aangescherpt om het afschrikkend effect ervan te vergroten, en de handhavingsketen die belast is met het opsporen, onderzoeken, vervolgen en berechten van milieudelicten moet worden verbeterd.
- (5) De lidstaten moeten categorieën delicten strafbaar stellen, de definities van de categorieën delicten nauwkeuriger formuleren en de sanctiesoorten en -niveaus harmoniseren.

⁴ Richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht (PB L 328 van 6.12.2008, blz. 28).

- (6) De lidstaten moeten in hun nationale wetgeving voorzien in strafrechtelijke sancties voor ernstige inbreuken op bepalingen van het Europees recht inzake de bescherming van het milieu. In het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid voorziet de Uniewetgeving in een uitgebreide reeks voorschriften voor controle en handhaving op grond van Verordening (EG) nr. 1224/2009⁵ en Verordening (EG) nr. 1005/2008 in geval van ernstige inbreuken, onder meer inbreuken die schade toebrengen aan het mariene milieu. In dit systeem hebben de lidstaten de keuze tussen administratieve en strafrechtelijke sanctieregelingen. In overeenstemming met de mededeling van de Commissie over de Europese Green Deal⁶ en de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030⁷ moeten bepaalde opzettelijke wederrechtelijke gedragingen die onder Verordening (EG) nr. 1224/2009 en Verordening (EG) nr. 1005/2008⁸ vallen, als delict worden aangemerkt.]

⁵ Uitvoeringsverordening (EU) nr. 404/2011 van de Commissie van 8 april 2011 houdende bepalingen voor de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen (PB L 112 van 30.4.2011, blz. 1).

⁶ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - De Europese Green Deal (COM(2019) 640 final).

⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030: de natuur terug in ons leven brengen (COM(2020) 380 final).

⁸ Verordening (EG) nr. 1005/2008 van de Raad van 29 september 2008 houdende de totstandbrenging van een communautair systeem om illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen, tot wijziging van Verordeningen (EEG) nr. 2847/93, (EG) nr. 1936/2001 en (EG) nr. 601/2004 en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 1093/94 en (EG) nr. 1447/1999 (PB L 286 van 29.10.2008, blz. 1).

- (7) Om krachtens deze richtlijn als milieudelict te worden aangemerkt, moet een gedraging wederrechtelijk zijn krachtens bepalingen van het Unierecht **die ertoe strekken een van de doelstellingen van het milieubeleid van de Unie na te streven en met name zijn vastgesteld op basis van de artikelen 91, 114, 168 of 192 VWEU, of krachtens nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen of besluiten ter uitvoering van dat Unierecht.** De gedragingen die elke categorie delicten vormen, moeten worden gedefinieerd en er moet, in voorkomend geval, een drempel worden vastgesteld waaraan moet worden voldaan om de gedraging strafbaar te stellen. Dergelijke gedragingen moeten als een delict worden beschouwd wanneer ze opzettelijk worden begaan en, in bepaalde gevallen, ook wanneer ze uit **op zijn minst** grove nalatigheid gebeuren. Onwettige gedragingen die de dood van of ernstig letsel aan personen, aanzienlijke schade of een aanzienlijke kans op aanzienlijke schade aan het milieu veroorzaken of anderszins als bijzonder schadelijk voor het milieu worden beschouwd, **zouden ook strafbaar moeten zijn** wanneer ze uit **op zijn minst** grove nalatigheid worden begaan. **In deze richtlijn moet het begrip "op zijn minst grove nalatigheid" niet voor elk bestanddeel van het strafbare feit worden ingevoerd, zoals voor het bezit, de verkoop of het te koop aanbieden, het op de markt brengen en soortgelijke bestanddelen.** In deze gevallen kunnen de lidstaten de strafrechtelijke aansprakelijkheid beperken tot gevallen waarin het begrip "op zijn minst grove nalatigheid" betrekking heeft op bepaalde elementen van het strafbare feit, zoals de beschermingsstatus, de verwaarloosbare hoeveelheid of de waarschijnlijkheid dat de handeling aanzienlijke schade zal veroorzaken. Het staat de lidstaten vrij om op dat gebied strengere strafrechtelijke voorschriften vast te stellen of te handhaven. **Tenzij in deze richtlijn uitdrukkelijk anders is bepaald, moeten de in deze richtlijn gebruikte termen worden uitgelegd in de zin van de respectieve rechtshandelingen en specifiek van toepassing zijn op een bepaalde gedraging, wanneer zij in die handelingen zijn gedefinieerd.** Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de verplichting tot eerbiediging van de grondrechten en de rechtsbeginselen die zijn neergelegd in artikel 6 VEU, met inbegrip van het beginsel *nullum crimen, nulla poena sine lege*.

- (8) Een gedraging moet ook als wederrechtelijk worden beschouwd wanneer deze plaatsvindt op grond van een vergunning van een bevoegde autoriteit in een lidstaat, indien deze vergunning **onder meer** op frauduleuze wijze of door middel van corruptie, afpersing of dwang is verkregen. **Het bezit van een dergelijke vergunning sluit de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de vergunninghouder inderdaad niet uit indien de vergunning onrechtmatig is en de vergunninghouder daarvan op de hoogte was of niet onkundig kon zijn. Indien een vergunning is vereist, sluit het feit dat de vergunning rechtmatig is, bovendien niet uit dat strafvervolging kan worden ingesteld tegen de houder van de vergunning die niet voldoet aan alle specifieke verplichtingen ervan of aan andere relevante wettelijke verplichtingen buiten de vergunning om.**
- (8 bis) Voorts moeten de marktdeelnemers de nodige stappen ondernemen om te voldoen aan de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de bescherming van het milieu die van toepassing zijn wanneer zij de respectieve activiteit uitvoeren, onder meer door te voldoen aan hun verplichtingen, zoals neergelegd in de toepasselijke EU- en nationale wetgeving, in procedures voor het wijzigen of actualiseren van bestaande vergunningen.
- (9) Het milieu moet worden beschermd in brede zin, zoals bepaald in artikel 3, lid 3, van het VEU, en artikel 191 van het VWEU, en omvat alle natuurlijke rijkdommen – lucht, water, bodem, wilde fauna en flora, met inbegrip van habitats – alsmede de diensten die door natuurlijke rijkdommen worden geleverd. **Sommige strafbare feiten in deze richtlijn omvatten de kwalitatieve drempel dat het gedrag de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de lucht-, water- of bodemkwaliteit, of aan dieren of planten moet veroorzaken. Aangezien dergelijke schade de biodiversiteit en ecosysteemdiensten kan aantasten, moet de kwalitatieve drempel in ruime zin worden opgevat, met inbegrip van, in voorkomend geval, aanzienlijke schade aan fauna en flora, habitats en diensten die door natuurlijke rijkdommen worden geleverd.**

(9 bis) In deze richtlijn wordt onder meer als strafbaar feit gedefinieerd het op de markt brengen, in strijd met een verbod of een ander voorschrift ter bescherming van het milieu, van een product waarvan het gebruik leidt tot het lozen, uitstoten of anderszins verspreiden van een hoeveelheid materie of stoffen of ioniserende straling in de lucht, de grond of het water, waardoor de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt of waarschijnlijk zal worden veroorzaakt. In dit verband verwijst het gebruik op grotere schaal naar het gecombineerde effect van het gebruik van het product door meerdere gebruikers, ongeacht hun aantal, indien het strafbare feit schade aan het milieu of de gezondheid van de mens veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken.

[(10) De versnelling van de klimaatverandering, het verlies aan biodiversiteit en de aantasting van het milieu, gekoppeld aan tastbare voorbeelden van de verwoestende gevolgen daarvan, hebben geleid tot de erkenning van de groene transitie als de bepalende doelstelling van onze tijd en een kwestie van intergenerationele billijkheid. Wanneer de onder deze richtlijn vallende Uniewetgeving evolueert, dient deze richtlijn derhalve ook van toepassing te zijn op alle geactualiseerde of gewijzigde EU-wetgeving die binnen het toepassingsgebied van de in deze richtlijn omschreven delicten valt, wanneer de verplichtingen krachtens Unierecht inhoudelijk ongewijzigd blijven. Wanneer nieuwe rechtsinstrumenten echter nieuwe gedragingen verbieden die schadelijk zijn voor het milieu, dient deze richtlijn te worden gewijzigd om ook de nieuwe ernstige inbreuken op de Europese milieuwetgeving toe te voegen aan de categorieën delicten.]

- (11) De kwalitatieve en kwantitatieve drempels die worden gebruikt om milieudelicten te definiëren, moeten worden verduidelijkt door een niet-uitputtende lijst op te stellen van omstandigheden waarmee **in voorkomend geval** rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van die drempels door autoriteiten die delicten onderzoeken, vervolgen en berechten. Dit moet de coherente toepassing van de richtlijn en een doeltreffender bestrijding van milieucriminaliteit bevorderen en rechtszekerheid bieden. De drempels of de toepassing ervan mogen echter het onderzoek, de vervolging of de berechting van delicten niet buitensporig bemoeilijken.
- (11 bis) **Wanneer opzettelijk onrechtmatig gedrag als bedoeld in deze richtlijn het overlijden van een persoon veroorzaakt, moet het opzettelijke karakter volgens het nationaal recht worden uitgelegd. Bijgevolg zou het voor de toepassing van deze richtlijn kunnen worden opgevat als de intentie om het overlijden te veroorzaken, of zou het ook betrekking kunnen hebben op de situatie waarin de dader, vrijwillig en in strijd met een bepaalde verplichting, heeft gehandeld of nagelaten te handelen, maar zonder te willen of te aanvaarden dat een persoon overlijdt, hetgeen zich niettemin heeft voorgedaan. Dezelfde logica geldt wanneer opzettelijk onrechtmatig gedrag als bedoeld in deze richtlijn ernstig letsel aan een persoon veroorzaakt.**
- (11 ter) **Wat betreft de strafbare feiten waarop deze richtlijn betrekking heeft, moet het begrip "op zijn minst grove nalatigheid" volgens het nationaal recht worden uitgelegd.**

- [(12) In strafrechtelijke procedures en rechtszaken moet terdege rekening worden gehouden met de betrokkenheid van georganiseerde criminele groepen die opereren op een wijze die negatieve gevolgen heeft voor het milieu. Strafvervolging moet betrekking hebben op corruptie, witwassen van geld, cybercriminaliteit en documentfraude en – met betrekking tot bedrijfsactiviteiten – het voornemen van de dader om zijn winst te maximaliseren of kosten te besparen, wanneer deze zich voordoen in de context van milieucriminaliteit. Deze vormen van criminaliteit hangen vaak samen met ernstige vormen van milieu-criminaliteit en moeten derhalve niet afzonderlijk worden aangepakt. In dit verband is het bijzonder zorgwekkend dat sommige milieudelicten worden gepleegd met de gedoogsteun of actieve steun van de bevoegde overheidsdiensten of ambtenaren die hun openbare taak vervullen. In bepaalde gevallen kan dit zelfs de vorm aannemen van corruptie. Voorbeelden van dergelijke gedragingen zijn het door de vingers zien of verzwijgen van de inbreuk op wetten ter bescherming van het milieu na inspecties, het opzettelijk achterwege laten van inspecties of controles, bijvoorbeeld met betrekking tot de vraag of de voorwaarden van een vergunning door de vergunninghouder worden nageleefd, resoluties of stemmingen ten gunste van het verlenen van illegale vergunningen of het uitbrengen van vervalste of onjuiste gunstige verslagen.]
- (13) Ook uitlokking van en medeplichtigheid aan opzettelijk gepleegde delicten moeten strafbaar worden gesteld. Een poging om een delict te plegen dat de dood van of ernstig letsel aan een persoon of aanzienlijke schade aan het milieu veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken of dat anderszins bijzonder schadelijk wordt geacht, moet ook als delict worden aangemerkt wanneer de poging opzettelijk wordt gepleegd.
- [(14) De sancties voor de delicten moeten doeltreffend, afschrikkend en evenredig zijn. Daartoe moeten voor natuurlijke personen minimumniveaus voor de maximumgevangenisstraf worden vastgesteld. Vaak worden bijkomende sancties doeltreffender geacht dan financiële sancties, vooral voor rechtspersonen. Daarom moeten in strafrechtelijke procedures aanvullende sancties of maatregelen mogelijk zijn. Daartoe behoren de verplichting tot herstel van het milieu, uitsluiting van toegang tot overheidsfinanciering, met inbegrip van aanbestedingsprocedures, subsidies en concessies, en intrekking van vergunningen. Dit doet geen afbreuk aan de discretionaire bevoegdheid van rechters of rechtbanken om in strafzaken in individuele gevallen passende sancties op te leggen.

- (15) Indien het nationale recht daarin voorziet, moeten rechtspersonen ook strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld voor milieudelicten overeenkomstig deze richtlijn. Lidstaten waarvan het nationale recht niet voorziet in de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen, moeten ervoor zorgen dat hun administratieve sanctieregelingen voorzien in doeltreffende, afschrikkende en evenredige sanctiesoorten en -niveaus, zoals vastgelegd in deze richtlijn, teneinde de doelstellingen ervan te verwezenlijken. Er moet rekening worden gehouden met de financiële situatie van rechtspersonen om ervoor te zorgen dat de opgelegde sanctie afschrikkend werkt.
- (16) De verdere onderlinge aanpassing en de doeltreffendheid van de in de praktijk opgelegde sanctieniveaus moeten worden bevorderd door te voorzien in gemeenschappelijke verzwarende omstandigheden die de ernst van het gepleegde delict weerspiegelen. Wanneer de dood van of ernstig letsel aan een persoon is veroorzaakt en deze elementen niet reeds bestanddeel zijn van het delict, kunnen zij als verzwarende omstandigheden worden beschouwd. Ook wanneer een milieudelict aanzienlijke en onomkeerbare of langdurige schade toebrengt aan een volledig ecosysteem, dient dit vanwege de ernst ervan een verzwarende omstandigheid te zijn, ook in gevallen die vergelijkbaar zijn met ecocide. Aangezien de illegale winsten of de uitgaven die door milieucriminaliteit kunnen worden gegenereerd respectievelijk vermeden, een belangrijke stimulans voor criminelen vormen, moet hiermee per geval rekening worden gehouden bij het bepalen van het passende sanctieniveau.
- (17) Delicten van aanhoudende aard moeten zo spoedig mogelijk worden beëindigd. De financiële winst van de daders moet worden geconfisqueerd.

- (18) Deze richtlijn dient van toepassing te zijn onverminderd de algemene regels en beginselen van het nationale strafrecht inzake de veroordeling of de toepassing en tenuitvoerlegging van straffen in overeenstemming met de specifieke omstandigheden van elk individueel geval.
- (19) De lidstaten dienen voorschriften inzake verjaringstermijnen vast te stellen die nodig zijn om milieudelicten doeltreffend te kunnen bestrijden, onverminderd nationale voorschriften waarin geen verjaringstermijnen voor onderzoek, vervolging en handhaving zijn vastgesteld.
- (20) De in deze richtlijn vervatte verplichting om te voorzien in strafrechtelijke sancties ontslaat de lidstaten niet van de verplichting om in hun nationale recht te voorzien in administratieve sancties en andere maatregelen voor inbreuken zoals vastgelegd in de Europese milieuwetgeving.
- (21) De lidstaten moeten het toepassingsgebied van de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke rechtshandhaving met betrekking tot milieudelicten duidelijk afbakenen overeenkomstig hun nationale wetgeving. Bij de toepassing van het nationale recht tot omzetting van deze richtlijn moeten de lidstaten waarborgen dat het opleggen van strafrechtelijke en administratieve sancties in overeenstemming is met de beginselen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met inbegrip van het verbod op ne bis in idem.

- (22) Voorts moeten de justitiële en bestuurlijke autoriteiten in de lidstaten beschikken over een scala van strafrechtelijke sancties en andere maatregelen om verschillende soorten criminele gedragingen op een passende en doeltreffende wijze aan te pakken.
- (23) Met name gelet op de mobiliteit van de plegers van illegale gedragingen die onder deze richtlijn vallen, alsmede op het grensoverschrijdende karakter van delicten en de mogelijkheid van grensoverschrijdend onderzoek, moeten de lidstaten rechtsmacht vestigen om dergelijke gedragingen doeltreffend te bestrijden.
- (24) Milieudelicten schaden de natuur en de samenleving. Door inbreuken op de Europese milieuwetgeving te melden, vervullen mensen een dienst van openbaar belang en spelen zij een sleutelrol bij het aan het licht brengen en voorkomen van dergelijke inbreuken, en aldus bij het waarborgen van het welzijn van de samenleving. Personen die in het kader van hun werkgerelateerde activiteiten contact hebben met een organisatie, zijn vaak de eersten die op de hoogte zijn van bedreigingen van of schade aan het openbaar belang en het milieu. Personen die onregelmatigheden melden, staan bekend als klokkenluiders. Potentiële klokkenluiders worden vaak ontmoedigd om hun zorgen of vermoedens te melden uit angst voor represailles. Deze personen moeten in aanmerking komen voor een evenwichtige en doeltreffende klokkenluidersbescherming overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad⁹.
- (25) Ook andere personen kunnen waardevolle informatie bezitten over mogelijke milieudelicten. Het kan gaan om leden van de getroffen gemeenschap of leden van de samenleving in het algemeen die een actieve rol spelen bij de bescherming van het milieu. Personen die milieudelicten aangeven en personen die meewerken aan de handhaving van dergelijke delicten moeten in het kader van de strafrechtelijke procedure de nodige steun en bijstand krijgen, zodat zij niet worden benadeeld voor hun medewerking, maar worden gesteund en bijgestaan. Deze personen moeten ook worden beschermd tegen intimidatie of onrechtmatige vervolging wegens het melden van dergelijke delicten of wegens hun medewerking aan de strafrechtelijke procedure.

⁹ Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden (PB L 305 van 26.11.2019, blz. 17).

- (26) Aangezien de natuur zichzelf in strafrechtelijke procedures niet als slachtoffer kan vertegenwoordigen, moeten leden van het betrokken publiek, zoals gedefinieerd in deze richtlijn met inachtneming van artikel 2, lid 5, en artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus¹⁰, met het oog op een doeltreffende handhaving de mogelijkheid hebben om op te treden namens het milieu als een collectief goed, binnen het toepassingsgebied van het rechtskader van de lidstaten en met inachtneming van de relevante procedurele voorschriften.
- (27) Het gebrek aan middelen en handhavingsbevoegdheden voor de nationale autoriteiten die milieudelicten opsporen, onderzoeken, vervolgen of berechten, vormt een belemmering voor de doeltreffende preventie en bestrafing van milieudelicten. Het gebrek aan middelen kan er met name toe leiden dat de autoriteiten in het geheel niet optreden of hun handhavingsacties beperken, waardoor de daders aan hun aansprakelijkheid ontsnappen of een straf krijgen die niet in verhouding staat tot de ernst van het delict. Daarom moeten minimumcriteria inzake middelen en handhavingsbevoegdheden worden vastgesteld.
- (28) De effectieve werking van de handhavingsketen hangt af van een reeks gespecialiseerde vaardigheden. Aangezien de complexiteit van de uitdagingen die milieudelicten met zich meebrengen en de technische aard van dergelijke delicten een multidisciplinaire aanpak vereisen, zijn een hoog niveau van juridische kennis, technische deskundigheid alsmede een hoog niveau van opleiding en specialisatie bij alle betrokken bevoegde autoriteiten noodzakelijk. De lidstaten moeten zorgen voor een opleiding die is afgestemd op de functie van degenen die milieucriminaliteit opsporen, onderzoeken, vervolgen of berechten. Om het professionalisme en de doeltreffendheid van de handhavingsketen te maximaliseren, moeten de lidstaten ook overwegen gespecialiseerde onderzoekseenheden, officieren van justitie en rechters aan te wijzen voor de behandeling van milieustrafzaken. De algemene strafrechtbanken zouden kunnen voorzien in gespecialiseerde kamers. Technische deskundigheid moet ter beschikking worden gesteld van alle betrokken handhavingsinstanties.

¹⁰ Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden van de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa (VN/ECE).

- (29) Met het oog op een succesvolle handhaving moeten de lidstaten doeltreffende onderzoeksinstrumenten voor milieudelicten ter beschikking stellen, zoals die in hun nationale recht bestaan voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit of andere ernstige delicten. Deze instrumenten moeten onder meer het onderscheppen van communicatie, het schaduwen van personen, met inbegrip van elektronische bewaking, gecontroleerde aflevering, het controleren van bankrekeningen en andere financiële onderzoeksinstrumenten omvatten. Deze instrumenten moeten worden toegepast in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel en met volledige inachtneming van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Overeenkomstig de nationale wetgeving moeten de aard en de ernst van de onderzochte delicten het gebruik van deze onderzoeksinstrumenten rechtvaardigen. Het recht op de bescherming van persoonsgegevens moet worden geëerbiedigd.
- (30) Om te zorgen voor een doeltreffend, geïntegreerd en samenhangend handhavingssysteem dat bestuursrechtelijke, civielrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen omvat, moeten de lidstaten zorgen voor interne samenwerking en communicatie tussen alle partijen in de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handavingsketen en tussen partijen die straffen en corrigerende maatregelen opleggen. Overeenkomstig de toepasselijke voorschriften moeten de lidstaten ook samenwerken via EU-agentschappen, met name Eurojust en Europol, en met EU-instanties, waaronder het Europees Openbaar Ministerie (EOM) en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), op hun respectieve bevoegdheidsgebieden.
- (31) Met het oog op een samenhangende aanpak van de bestrijding van milieucriminaliteit dienen de lidstaten een nationale strategie ter bestrijding van milieucriminaliteit vast te stellen, bekend te maken en op gezette tijden te herzien, waarin de doelstellingen, de prioriteiten en de nodige maatregelen en middelen worden vastgelegd.

- (32) Om de in deze richtlijn bedoelde delicten doeltreffend te kunnen aanpakken, is het noodzakelijk dat de bevoegde autoriteiten in de lidstaten nauwkeurige, consistente en vergelijkbare gegevens verzamelen over de omvang en de trends op het gebied van milieudelicten en over de inspanningen ter bestrijding ervan en de resultaten van die inspanningen. Deze gegevens moeten worden gebruikt voor het opstellen van statistieken ten behoeve van de operationele en strategische planning van handhavingsactiviteiten, alsmede voor het verstrekken van informatie aan de burgers. De lidstaten dienen relevante statistische gegevens over milieudelicten te verzamelen en daarover verslag uit te brengen aan de Commissie. De Commissie moet de resultaten op basis van de door de lidstaten verstrekte gegevens regelmatig beoordelen en bekendmaken.
- (33) De krachtens deze richtlijn verzamelde statistische gegevens over milieudelicten moeten tussen de lidstaten vergelijkbaar zijn en verzameld worden op basis van gemeenschappelijke minimumnormen. Teneinde eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze richtlijn te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden verleend om het standaardformaat voor de toezending van statistische gegevens vast te stellen. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad¹¹.
- (34) De verplichtingen krachtens deze richtlijn doen geen afbreuk aan het Unierecht inzake procedurele rechten in strafrechtelijke procedures. Bij de uitvoering van deze richtlijn moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafrechtelijke procedures ten volle worden geëerbiedigd.

¹¹ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (35) Alternatieven - gelieve één optie te schrappen volgens de keuze van Ierland:

[*geen deelneming:*] Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 en artikel 4 bis, lid 1, van Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het VEU en het VWEU is gehecht, en onverminderd artikel 4 van dat protocol, neemt Ierland niet deel aan de vaststelling van deze richtlijn, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is in deze lidstaat. OF

[*deelneming:*] Overeenkomstig artikel 3 en artikel 4 bis, lid 1, van het Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het VEU en het VWEU is gehecht, heeft Ierland [, bij de brief van ...,] te kennen gegeven te willen deelnemen aan de vaststelling en toepassing van deze richtlijn.]

- (37) Richtlijn 2005/35/EG van het Europees Parlement en de Raad¹² is door Richtlijn 2009/123/EG van het Europees Parlement en de Raad¹³ aangevuld met bepalingen inzake verontreiniging vanaf schepen en sancties voor inbreuken. Dergelijke delicten en sancties moeten binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen. Voor de lidstaten die aan deze richtlijn deelnemen, moet Richtlijn 2009/123/EG derhalve dienovereenkomstig worden vervangen. **Om redenen van consistentie en aangezien een lidstaat/[sommige lidstaten] gebonden zal/zullen blijven door Richtlijn 2009/123/EG, is het echter noodzakelijk te blijven verwijzen naar Richtlijn 2005/35/EG en Richtlijn 2009/123/EG tot wijziging daarvan, voor de strafbare feiten in verband met het lozen van verontreinigende stoffen vanaf schepen.**

- [(38) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het VEU en het VWEU, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van deze richtlijn, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is in deze lidstaat.

¹² Richtlijn 2005/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 inzake verontreiniging vanaf schepen en de invoering van sancties, met inbegrip van strafrechtelijke sancties, voor verontreinigingsdelicten (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 11).

¹³ Richtlijn 2009/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot wijziging van Richtlijn 2005/35/EG inzake verontreiniging vanaf schepen en invoering van sancties voor inbreuken (PB L 280 van 27.10.2009, blz. 52).

- (39) Daar de doelstelling van deze richtlijn, namelijk het zorgen voor gemeenschappelijke definities van milieudelicten en voor de beschikbaarheid van doeltreffende, afschrikkende en evenredige strafrechtelijke sancties voor ernstige milieudelicten, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar wegens de omvang en de gevolgen van deze richtlijn beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel als bedoeld in genoemd artikel, gaat deze richtlijn niet verder dan hetgeen noodzakelijk is om deze doelstelling te bereiken.
- (40) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waaronder de bescherming van persoonsgegevens, de vrijheid van meningsuiting en van informatie, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht, het vermoeden van onschuld en de rechten van de verdediging, het legaliteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen, en het recht om niet tweemaal in een strafrechtelijke procedure voor hetzelfde delict te worden berecht of gestraft. Deze richtlijn strekt ertoe die rechten en beginselen volledig te waarborgen en moet dienovereenkomstig ten uitvoer worden gelegd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze richtlijn worden minimumvoorschriften met betrekking tot de bepaling van delicten en sancties vastgesteld teneinde het milieu doeltreffender te beschermen.]

Artikel 2

Definities

1. De in deze richtlijn gebruikte termen om de in artikel 3, leden 2 en 3, genoemde strafbare feiten te definiëren, worden in voorkomend geval uitgelegd overeenkomstig de definities in de in artikel 3, lid 1, punt a) of b), bedoelde rechtshandelingen.

2. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt *verder* verstaan onder:

(1) [...]

[...]

(2) [...] ¹⁴[...] ¹⁵[...]

a) "rechtspersoon": iedere juridische entiteit die deze hoedanigheid krachtens het toepasselijke interne recht bezit, met uitzondering van staten of overheidslichamen in de uitoefening van het overheidsgezag en van publiekrechtelijke internationale organisaties;

[(4) "betrokken publiek": de personen die worden getroffen of waarschijnlijk zullen worden getroffen door de in artikel 3 of artikel 4 bedoelde delicten. In de zin van deze definitie worden personen met een voldoende belang of personen die stellen dat inbreuk is gemaakt op een recht, alsmede niet-gouvernementele milieubeschermingsorganisaties die overeenkomstig het interne recht aan evenredige eisen voldoen, geacht een belang te hebben;

(5) "slachtoffer": een slachtoffer in de zin van artikel 2, lid 1, punt a), van Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁶.]

¹⁴ [...]

¹⁵ [...]

¹⁶ Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 57).

Artikel 3
Strafbare feiten

1. **De lidstaten zorgen ervoor dat de in de leden 2 en 3 bedoelde gedragingen strafbare feiten uitmaken wanneer zij onrechtmatig zijn.**

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder "onrechtmatige" gedraging verstaan een gedraging die inbreuk maakt op een van de volgende handelingen:

- a) bepalingen van het Unierecht die een van de doelstellingen van het milieubeleid van de Unie als bedoeld in artikel 191, lid 1, VWEU nastreven;**
- b) wettelijke bepalingen, bestuursrechtelijke voorschriften van een lidstaat of besluiten van een bevoegde instantie van een lidstaat ter uitvoering van de onder a) bedoelde bepalingen van het Unierecht.**

2. [...] **De lidstaten zorgen ervoor dat de navolgende gedragingen delicten zijn wanneer zij [...] opzettelijk worden begaan:**

- a) **het lozen, uitstoten of anderszins verspreiden van een hoeveelheid materie of stoffen of ioniserende straling in de lucht, de grond of het water, waardoor de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt of waarschijnlijk zal worden veroorzaakt;**
- b) **het op de markt brengen, in strijd met een verbod of een ander voorschrift ter bescherming van het milieu, van een product waarvan het gebruik leidt tot het lozen, uitstoten of anderszins verspreiden van een hoeveelheid materie of stoffen of ioniserende straling in de lucht, de grond of het water, waardoor [...] de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt of waarschijnlijk zal worden veroorzaakt;**

- c) het vervaardigen, op de markt brengen **of beschikbaar stellen, invoeren, uitvoeren** of gebruiken van stoffen, als zodanig, in mengsels of voorwerpen, met inbegrip van de verwerking ervan in voorwerpen, wanneer:
- i) ten aanzien van dit [...] **gedrag** beperkingen gelden ingevolge titel VIII en bijlage XVII van Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷; of
 - ii) dit [...] **gedrag** verboden is ingevolge titel VII van Verordening (EG) nr. 1907/2006; of
 - iii) dit [...] **gedrag** niet in overeenstemming is met Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸; of
 - iv) dit [...] **gedrag** niet in overeenstemming is met Verordening (EG) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹; of

¹⁷ Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PB L 396 van 30.12.2006, blz. 1).

¹⁸ Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PB L 309 van 24.11.2009, blz. 1).

¹⁹ Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden (PB L 167 van 27.6.2012, blz. 1).

v) dit [...] **gedrag** onder Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad²⁰ valt; of

vi) dit [...] **gedrag** verboden is ingevolge bijlage I bij Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad²¹,

en de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;

c) **bis het vervaardigen, het gebruik, de opslag, de invoer of de uitvoer van kwik, kwikverbindingen en mengsels van kwik en kwikhoudende producten in strijd met de voorschriften van Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad, dat de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;**

d) **ten aanzien van projectontwikkelaars zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 2, punt b), van Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad²², de uitvoering, zonder vergunning, van projecten als bedoeld in artikel 1, lid 2, punt a), en artikel 4, leden 1 en 2, van die richtlijn en vermeld in bijlage I of II daarbij [...] ²³, [...] waardoor aanzienlijke schade wordt veroorzaakt of waarschijnlijk zal worden veroorzaakt aan de luchtkwaliteit, de grondkwaliteit of de [...] watertoestand of aan dieren of planten;**

²⁰ Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006 (PB L 353 van 31.12.2008, blz. 1).

²¹ Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 169 van 25.6.2019, blz. 45).

²² **Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1).**

²³ [...]

- e) het inzamelen, vervoeren, hergebruiken of verwijderen van afvalstoffen, het bedrijfstoezicht op deze procedures en de nazorg voor verwijderingslocaties, met inbegrip van de handelingen die door handelaren of makelaars worden verricht (afvalbeheer) wanneer deze gedragingen:
- i) betrekking hebben op gevaarlijke afvalstoffen als gedefinieerd in artikel 3, punt 2, van Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁴ en **wanneer het een niet-verwaarloosbare hoeveelheid betreft;**
 - ii) betrekking hebben op andere afvalstoffen dan bedoeld onder i) en de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaken of waarschijnlijk zullen veroorzaken;
- f) het overbrengen van afvalstoffen, in de zin van artikel 2, punt 35, van Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad²⁵ wanneer het [...] een niet-verwaarloosbare hoeveelheid **betreft**, ongeacht of de overbrenging tot stand komt door één enkel transport dan wel door meerdere, kennelijk met elkaar in verband staande transporten;
- g) **voor de eigenaar, zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 14), van Verordening (EU) nr. 1257/2013 van het Europees Parlement en de Raad²⁶, van een schip dat onder het toepassingsgebied van die verordening valt, scheepsrecycling [...] ²⁷[...] zonder te voldoen aan de voorschriften van [...] artikel 6, lid 2, punt a), van die verordening, die bepalen dat schepen enkel gerecycled mogen worden in op de Europese lijst opgenomen faciliteiten in artikel 16 van die verordening;**

²⁴ Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PB L 312 van 22.11.2008, blz. 3).

²⁵ Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (PB L 190 van 12.7.2006, blz. 1).

²⁶ **Verordening (EU) nr. 1257/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 inzake scheepsrecycling, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1013/2006 en van Richtlijn 2009/16/EG (PB L 330 van 10.12.2013, blz. 1).**

²⁷ [...]

- h) het lozen van verontreinigende stoffen vanaf schepen als bedoeld in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2005/35/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁸ in een van de gebieden als bedoeld in artikel 3, lid 1, van die richtlijn, **vanaf een schip dat onder het toepassingsgebied van artikel 3, lid 2, van die richtlijn valt. Het onderhavige lid is niet van toepassing op de in [...] artikel 5 van die richtlijn beschreven situaties. Het onderhavige lid [...] is evenmin van toepassing op minder ernstige gevallen, waarin de gepleegde handeling [...] geen aantasting van de waterkwaliteit tot gevolg heeft, tenzij een combinatie van minder ernstige gevallen [...], die afzonderlijk geen aantasting van de waterkwaliteit tot gevolg hebben, dat samen wel doen;**

²⁸ Richtlijn 2005/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 inzake verontreiniging vanaf schepen en de invoering van sancties, met inbegrip van strafrechtelijke sancties, voor verontreinigingsdelicten (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 11).

- i) het [...] exploiteren of **sluiten** [...] van een installatie waar een gevaarlijke activiteit wordt verricht of waar gevaarlijke stoffen [...] of [...] **mengsels** worden opgeslagen of gebruikt, **wanneer dergelijk gedrag of die gevaarlijke activiteit, stoffen of mengsels [...] binnen het toepassingsgebied vallen** van Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁹ [...] of van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad³⁰[...]³¹ **en wanneer dergelijk gedrag [...]** de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken; *[Indien vóór deze richtlijn een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) en Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen wordt vastgesteld, moet punt i) worden vervangen door een strafbaar feit binnen het toepassingsgebied van die richtlijn.]*
- i) **bis** het bouwen, exploiteren en ontmantelen van een installatie, wanneer een dergelijke handeling en dergelijke installatie binnen het toepassingsgebied van Richtlijn 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad³² vallen en wanneer dergelijk gedrag de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water, of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;

²⁹ Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (Voor de EER relevante tekst) (PB L 197 van 24.7.2012, blz. 1).

³⁰ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

³¹ [...]

³² Richtlijn 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten en tot wijziging van Richtlijn 2004/35/EG (PB L 178 van 28.6.2013, blz. 66).

- j) het vervaardigen, produceren, bewerken, hanteren, gebruiken, voorhanden hebben, opslaan, vervoeren, invoeren, uitvoeren of verwijderen van radioactief materiaal **of radioactieve stoffen, wanneer dergelijk gedrag en dat materiaal of die stoffen** [...] binnen het toepassingsgebied vallen van Richtlijn 2013/59/Euratom van de Raad³³ [...] **of** Richtlijn 2014/87/Euratom van de Raad³⁴ [...]³⁵, **en wanneer dergelijk gedrag** [...] de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;
- k) het onttrekken van oppervlaktewater of grondwater **in de zin van Richtlijn 2000/60/EG**³⁶ waardoor aanzienlijke schade aan de ecologische toestand of het ecologisch potentieel van oppervlaktewaterlichamen of aan de kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen wordt veroorzaakt of waarschijnlijk zal worden veroorzaakt;
- l) het doden, vernietigen, vangen, bezitten, verkopen of te koop aanbieden van een specimen of specimens van in het wild levende dier- of plantensoorten als genoemd in bijlage IV [...] **of** V (wanneer soorten van bijlage V onder de maatregelen vallen die ook zijn vastgesteld voor soorten van bijlage IV) bij Richtlijn 92/43/EEG van de Raad³⁷ en van de soorten als bedoeld in artikel 1 van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad³⁸, tenzij in gevallen waarin de gedraging betrekking heeft op een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens;

³³ Richtlijn 2013/59/Euratom van de Raad van 5 december 2013 tot vaststelling van de basisnormen voor de bescherming tegen de gevaren verbonden aan de blootstelling aan ioniserende straling, en houdende intrekking van de Richtlijnen 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom en 2003/122/Euratom (PB L 13 van 17.1.2014, blz. 1).

³⁴ Richtlijn 2014/87/Euratom van de Raad van 8 juli 2014 houdende wijziging van Richtlijn 2009/71/Euratom tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties (PB L 219 van 25.7.2014, blz. 42).

³⁵ [...]

³⁶ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

³⁷ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).

³⁸ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7).

- m) het verhandelen van specimens van in het wild levende dier- of plantensoorten of delen of afgeleide producten daarvan zoals genoemd in de bijlagen A en B bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad³⁹, tenzij in gevallen waarin de gedraging betrekking heeft op een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens;
- n) het in de Unie op de markt brengen [...] van illegaal gekapt hout of van houtproducten **afgeleid van illegaal gekapt hout, in strijd met de verbodsbepalingen en verplichtingen van artikel 4, lid 1, van [...] Verordening (EU) nr. 995/2010 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁰**, tenzij in gevallen waarin de gedraging betrekking heeft op een verwaarloosbare hoeveelheid; *[Indien een verordening inzake het aanbieden op de markt in de Unie en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die verband houden met ontbossing en bosdegradatie en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 eerder dan deze richtlijn wordt aangenomen, moet punt n) worden vervangen door een strafbaar feit binnen het toepassingsgebied van artikel 3 van die verordening.]]*
- o) elke gedraging die schade toebrengt aan een habitat **of die diersoorten vermeld in bijlage II, punt a), bij Richtlijn 92/43/EEG van de Raad⁴¹** in een beschermingszone in de zin van artikel 6, lid 2, van **die [...] Richtlijn [...]⁴² verstoort**, indien deze schade **of verstoring** aanzienlijk is. **Onder habitat in een beschermingszone wordt verstaan een habitat voor een soort waarvoor een gebied als speciale beschermingszone is geclassificeerd overeenkomstig artikel 4, lid 1 of lid 2, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴³, of elke natuurlijke habitat of habitat van een soort waarvoor een gebied als speciale beschermingszone is aangemerkt overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad of waarvoor een gebied is aangeduid als gebied van communautair belang overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad;**

³⁹ Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PB L 61 van 3.3.1997, blz. 1).

⁴⁰ Verordening (EU) nr. 995/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 tot vaststelling van de verplichtingen van marktdeelnemers die hout en houtproducten op de markt brengen (PB L 295 van 12.11.2010, blz. 23).

⁴¹ **Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).**

⁴² [...]

⁴³ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7).

- p) **het binnenbrengen op het grondgebied van de Unie, het op de markt brengen, het houden, fokken, vervoeren, gebruiken, uitwisselen, het toestaan te reproduceren, te doen groeien of te telen, het in het milieu brengen of verspreiden van** voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten, wanneer:
- i) de gedraging in strijd is met de beperkingen van artikel 7, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁴ **en de dood van of ernstig letsel aan personen of aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;**
 - ii) de gedraging in strijd is met een voorwaarde van een vergunning die is afgegeven ingevolge artikel 8 of een toelating die is verleend ingevolge artikel 9 van Verordening (EU) nr. 1143/2014 en de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten veroorzaakt of waarschijnlijk zal veroorzaken;
- q) het produceren, op de markt brengen, invoeren, uitvoeren [...] **of** gebruiken [...] van ozonafbrekende stoffen zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁵ **of het produceren, op de markt brengen, invoeren of uitvoeren** van producten en apparaten die dergelijke stoffen bevatten of nodig hebben; *[Indien vóór deze richtlijn een verordening betreffende ozonafbrekende stoffen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1005/2009 wordt vastgesteld, wordt punt q) vervangen door een strafbaar feit binnen het toepassingsgebied van die verordening.]*

⁴⁴ Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (PB L 317 van 4.11.2014, blz. 35).

⁴⁵ Verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen (PB L 286 van 31.10.2009, blz. 1)

- r) het [...] op de markt brengen, invoeren, [...] gebruiken [...] [...] of doen vrijkomen van gefluoreerde broeikasgassen zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, van Verordening (EG) nr. 517/2014 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁶ of **het op de markt brengen of invoeren** van producten en apparaten die dergelijke stoffen bevatten of nodig hebben. *[Indien vóór deze richtlijn een verordening betreffende gefluoreerde broeikasgassen tot wijziging van Richtlijn 2019/1937 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 517/2014 wordt vastgesteld, wordt punt r) vervangen door een strafbaar feit binnen het toepassingsgebied van die verordening.]*

3. [...] De lidstaten zorgen ervoor dat de gedragingen als bedoeld in lid 2 [...], punten a), b), c), **c) bis**, [...] e), f), h), i), **i) bis**, j), k), **l)**, m), n), **o)**, [...] q) en r) ook een strafbaar feit zijn als zij uit op zijn minst grove nalatigheid worden begaan.

4. [...] **Om te beoordelen** of de schade of waarschijnlijke schade aanzienlijk is [...] **in de zin van** lid 2 [...], punten a) tot en met **d)**, e) (ii), i), **i) bis**, j), k) en p) **(i) en (ii), wordt, voor zover relevant, rekening gehouden met een of meer van de volgende elementen:**

- a) de referentietoestand van het aangetaste milieu;
- b) de vraag of de schade van lange, middellange of korte duur is;
- [...]
- c) [...] de verspreiding van de schade;
- d) [...] de omkeerbaarheid van de schade.

⁴⁶ Verordening (EU) nr. 517/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende gefluoreerde broeikasgassen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 842/2006 (PB L 150 van 20.5.2014, blz. 195).

5. [...] Om te beoordelen of de activiteit waarschijnlijk schade zal veroorzaken aan de kwaliteit van lucht, grond of water of de watertoestand of aan dieren of planten [...] **in de zin van lid 2 [...], punten a) tot en met d), e) (ii), i), i) bis), j), k) en p) (i) en (ii), wordt, voor zover relevant, rekening gehouden met een of meer van de volgende elementen:**

- a) de gedraging heeft betrekking op een vergunningplichtige activiteit die als risicovol of gevaarlijk wordt beschouwd **voor het milieu of de menselijke gezondheid en** waarvoor geen vergunning is afgegeven of waarbij in strijd met de vergunningsvoorwaarden is gehandeld;
- b) de mate van overschrijding van de waarden, parameters of grenswaarden zoals opgenomen in [...] **een van de in lid 1, punt a) of b), vermelde handelingen** of in een voor de activiteit afgegeven vergunning;
- c) de vraag of het materiaal of de stof als gevaarlijk of anderszins als schadelijk voor het milieu of de menselijke gezondheid is aangemerkt.

6. [...] Om te beoordelen of de hoeveelheid al dan niet verwaarloosbaar is [...] **in de zin van lid 2 [...], punten e) (i), f), l), m) en n), wordt, voor zover relevant, rekening gehouden met een of meer van de volgende elementen:**

- a) het aantal artikelen waarop het delict betrekking heeft;
- b) de mate waarin [...] een wettelijke drempel, waarde of andere voorgeschreven parameter **die is vastgelegd in een van de in lid 1, punt a) of b), genoemde handelingen**, is overschreden;
- c) de staat van instandhouding van de desbetreffende dier- of plantensoorten;
- d) de kosten van het herstel van de milieuschade, **indien deze kwantificeerbaar is.**

Artikel 4

Uitlokking, medeplichtigheid en poging

1. De lidstaten stellen uitlokking van en medeplichtigheid aan elk van de in artikel 3, lid 2, bedoelde **opzettelijk gepleegde** delicten strafbaar.
2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om een poging om **opzettelijk** een van de in artikel 3, lid 2 [...], punten a), b), c), **c) bis**, [...] e), f), h), i), **i) bis**, j), k), m), n), p) **(i) en** (ii), q) en r), [...] bedoelde delicten te plegen, strafbaar te stellen.

[Artikel 5

Sancties tegen natuurlijke personen

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties.
2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 3 bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met een maximumgevangenisstraf van ten minste tien jaar indien zij de dood van of ernstig letsel aan personen veroorzaken of waarschijnlijk zullen veroorzaken.
3. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 3, lid 1, punten a) tot en met j), n), q) en r) bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met een maximumgevangenisstraf van ten minste zes jaar.
4. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 3, lid 1, punten k), l), m), o) en p) bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met een maximumgevangenisstraf van ten minste vier jaar.

5. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aan natuurlijke personen die de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten hebben gepleegd, aanvullende sancties of maatregelen kunnen worden opgelegd, waaronder:
- a) de verplichting om het milieu binnen een bepaalde termijn te herstellen;
 - b) geldboetes;
 - c) tijdelijke of permanente uitsluiting van toegang tot overheidsfinanciering, waaronder aanbestedingsprocedures, subsidies en concessies;
 - d) een verbod op het geven van leiding aan inrichtingen van het type dat is gebruikt om het delict te plegen;
 - e) intrekking van vergunningen en machtigingen voor activiteiten die hebben geleid tot het plegen van het delict;
 - f) een tijdelijk verbod op kandidaatstelling voor openbare ambten of ambten die door verkiezing worden verkregen;
 - g) openbaarmaking in het betrokken land of in de Unie van de rechterlijke beslissing inzake de veroordeling of eventuele opgelegde sancties of maatregelen.

Artikel 6

Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat rechtspersonen aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten indien deze tot hun voordeel zijn gepleegd door individueel of als lid van een orgaan van de rechtspersoon handelende personen die in de rechtspersoon een leidende positie bekleden, op grond van:
- a) de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen;

- b) de bevoegdheid om namens de rechtspersoon beslissingen te nemen;
 - c) de bevoegdheid om bij de rechtspersoon toezicht uit te oefenen.
- 2. De lidstaten zorgen er eveneens voor dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld wanneer, als gevolg van gebrekkig toezicht of gebrekkige controle door een in lid 1 bedoelde persoon, een in de artikelen 3 en 4 bedoeld delict ten voordele van de rechtspersoon kon worden gepleegd door een persoon die onder diens gezag staat.
- 3. De aansprakelijkheid van een rechtspersoon krachtens de leden 1 en 2 sluit niet de strafrechtelijke vervolging uit van natuurlijke personen die als dader, uitlokker of medeplichtige bij in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten betrokken zijn.

Artikel 7

Sancties tegen rechtspersonen

- 1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat een rechtspersoon die op grond van artikel 6, lid 1, aansprakelijk wordt gesteld, kan worden bestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties.
- 2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aan rechtspersonen die op grond van artikel 6, lid 1, aansprakelijk zijn voor in artikel 3 en 4 bedoelde delicten onder meer de volgende sancties of maatregelen kunnen worden opgelegd:
 - a) al dan niet strafrechtelijke geldboetes;
 - b) de verplichting om het milieu binnen een bepaalde termijn te herstellen;
 - c) de uitsluiting van door de overheid verleende voordelen of steun;
 - d) tijdelijke uitsluiting van toegang tot overheidsfinanciering, waaronder aanbestedingsprocedures, subsidies en concessies;

- e) een tijdelijk of permanent verbod op het uitoefenen van bedrijfsactiviteiten;
- f) intrekking van vergunningen en machtigingen voor activiteiten die hebben geleid tot het plegen van het delict;
- g) plaatsing onder rechterlijk toezicht;
- h) gerechtelijke ontbinding;
- i) tijdelijke of permanente sluiting van inrichtingen die zijn gebruikt voor het plegen van het delict;
- j) de verplichting voor ondernemingen om aan de hand van een zorgvuldigheidsstelsel de naleving van milieunormen te verbeteren;
- k) openbaarmaking van de rechterlijke beslissing in verband met de veroordeling of eventuele opgelegde sancties of maatregelen.

3. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aan een rechtspersoon die op grond van artikel 6, lid 2, aansprakelijk wordt gesteld, doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties of maatregelen kunnen worden opgelegd.
4. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 3, lid 1, punten a) tot en met j), n), q) en r), bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met maximumboetes van ten minste 5 % van de totale wereldwijde omzet van de rechtspersoon [/onderneming] in het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin de boete wordt opgelegd.
5. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 3, lid 1, punten k), l), m), o) en p) bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met maximumboetes van ten minste 3 % van de totale wereldwijde omzet van de rechtspersoon [/onderneming] in het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin de boete wordt opgelegd.

6. De lidstaten nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat de door het delict verkregen illegale winsten en de jaaromzet van de rechtspersoon in aanmerking worden genomen bij het nemen van een beslissing over de passende hoogte van een boete op grond van lid 1.

Artikel 8

Verzwarende omstandigheden

Voor zover de navolgende omstandigheden nog geen deel uitmaken van de bestanddelen van de in artikel 3 bedoelde delicten, nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat in verband met de desbetreffende in artikel 3 en 4 bedoelde delicten de volgende omstandigheden als verzwarend kunnen worden beschouwd:

- a) het delict heeft de dood van of ernstig letsel aan een persoon tot gevolg gehad;
- b) het delict heeft vernietiging of onomkeerbare dan wel langdurige aanzienlijke schade aan een ecosysteem tot gevolg gehad;
- c) het delict is gepleegd in het kader van een criminele organisatie in de zin van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad⁴⁷;
- d) bij het delict werden valse of vervalste documenten gebruikt;
- e) het delict werd door een overheidsfunctionaris gepleegd bij de uitvoering van zijn taken;
- f) de dader heeft eerder soortgelijke overtredingen van de milieuwetgeving begaan;
- g) het delict heeft aanzienlijk financieel voordeel opgeleverd, zou naar verwachting aanzienlijk financieel voordeel opleveren of heeft aanzienlijke uitgaven voorkomen, direct of indirect;

⁴⁷ Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit, PB L 300/42.

- h) de dader kan vanwege zijn gedragingen aansprakelijk worden gesteld voor milieuschade, maar voldoet niet aan zijn verplichtingen tot herstel van de schade ingevolge artikel 6 van Richtlijn 2004/35/EG⁴⁸;
- i) de dader verleent geen medewerking aan inspectie- en andere handhavingsinstanties wanneer dat wettelijk verplicht is;
- j) de dader belemmert inspecties, douanecontroles of onderzoek actief of intimideert getuigen of klagers of valt deze lastig.

Artikel 9

Verzachtende omstandigheden

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat in verband met de desbetreffende in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten de navolgende omstandigheden als verzachtend kunnen worden beschouwd:

- a) de dader herstelt de natuur in de oorspronkelijke toestand;
- b) de dader verstrekt de bestuurlijke of gerechtelijke autoriteiten informatie die zij niet anderszins hadden kunnen verkrijgen, en met behulp waarvan zij:
 - i) andere daders kunnen identificeren of gerechtelijk vervolgen;
 - ii) bewijsmateriaal kunnen opsporen.

⁴⁸ Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade (PB L 143 van 30.4.2004, blz. 56).

Artikel 10
Bevriezing en confiscatie

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat in voorkomend geval hun bevoegde autoriteiten in overeenstemming met Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad⁴⁹ de opbrengsten van, en de hulpmiddelen die werden gebruikt of bestemd waren om te worden gebruikt bij het plegen of het bijdragen aan het plegen van een van de in deze richtlijn genoemde delicten, kunnen bevriezen of in beslag kunnen nemen.

Artikel 11
Verjaringstermijnen van delicten

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te voorzien in een zodanige verjaringstermijn dat de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten voldoende lange tijd nadat deze zijn gepleegd, nog het voorwerp kunnen zijn van onderzoek, vervolging, een proces en een rechterlijke beslissing, zodat die delicten effectief kunnen worden aangepakt.
2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om onderzoek, vervolging, een proces en een rechterlijke beslissing mogelijk te maken ten aanzien van:
 - a) in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten waarvoor een maximumsanctie van ten minste tien jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd, gedurende een termijn van ten minste tien jaar, gerekend vanaf het moment waarop het delict werd gepleegd, indien de delicten strafbaar zijn;
 - b) in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten waarvoor een maximumsanctie van ten minste zes jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd, gedurende een termijn van ten minste zes jaar, gerekend vanaf het moment waarop het strafbaar werd gepleegd, indien de delicten strafbaar zijn;

⁴⁹ Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de bevriezing en confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven in de Europese Unie (PB L 127 van 29.4.2014, blz. 39).

- c) in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten waarvoor een maximumsancie van ten minste vier jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd, gedurende een termijn van ten minste vier jaar, gerekend vanaf het moment waarop het delict werd gepleegd, indien de delicten strafbaar zijn.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 kunnen de lidstaten een verjaringstermijn van minder dan tien jaar doch van ten minste vier jaar vaststellen, mits die termijn door bepaalde handelingen kan worden gestuit of geschorst.
4. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om de tenuitvoerlegging mogelijk te maken van:
- a) een gevangenisstraf, in het geval van een delict waarvoor een maximumsancie van ten minste tien jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd na een onherroepelijke veroordeling voor een in de artikelen 3 en 4 bedoeld delict, gedurende een termijn van ten minste tien jaar, te rekenen vanaf de dag van de onherroepelijke veroordeling;
- b) een gevangenisstraf, in het geval van een delict waarvoor een maximumsancie van ten minste zes jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd na een onherroepelijke veroordeling voor een in de artikelen 3 en 4 bedoeld delict, gedurende een termijn van ten minste zes jaar, te rekenen vanaf de dag van de onherroepelijke veroordeling;
- c) een gevangenisstraf, in het geval van een delict waarvoor een maximumsancie van ten minste vier jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd na een onherroepelijke veroordeling voor een in de artikelen 3 en 4 bedoeld delict, gedurende een termijn van ten minste vier jaar, te rekenen vanaf de dag van de onherroepelijke veroordeling.

In deze termijnen kunnen verlengingen van de verjaringstermijn zijn inbegrepen die voortvloeien uit een stuiting of schorsing.

Artikel 12
Rechtsmacht

1. Elke lidstaat neemt de nodige maatregelen om zijn rechtsmacht te vestigen ten aanzien van de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten, indien:
 - a) het delict geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van die lidstaat is gepleegd;
 - b) het delict is gepleegd aan boord van een vaartuig of een vliegtuig dat in die lidstaat is geregistreerd of er de vlag van voert;
 - c) de schade op zijn grondgebied is ontstaan;
 - d) de dader onderdaan of ingezetene van die lidstaat is.
2. Een lidstaat stelt de Commissie in kennis van zijn besluit om zijn rechtsmacht uit te breiden naar in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten die buiten zijn grondgebied zijn gepleegd, indien:
 - a) het delict is gepleegd ten voordele van een op het grondgebied van die lidstaat gevestigde rechtspersoon;
 - b) de benadeelde van het delict een onderdaan of ingezetene van die lidstaat is;
 - c) door het delict op het grondgebied van die lidstaat een ernstig risico voor het milieu is ontstaan.

Wanneer een in de artikelen 3 en 4 bedoeld delict onder de rechtsmacht van meer dan een lidstaat valt, bepalen deze lidstaten gezamenlijk welke lidstaat de strafrechtelijke procedure zal uitvoeren. In voorkomend geval wordt de zaak overeenkomstig artikel 12 van Kaderbesluit 2009/948/JBZ van de Raad⁵⁰ naar Eurojust verwezen.

⁵⁰ Kaderbesluit 2009/948/JBZ van de Raad van 30 november 2009 over het voorkomen en beslechten van geschillen over de uitoefening van rechtsmacht bij strafprocedures (PB L 328 van 15.12.2009, blz. 42).

3. In de in lid 1, punten c) en d), bedoelde gevallen nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de uitoefening van hun rechtsmacht niet is onderworpen aan de voorwaarde dat alleen tot vervolging kan worden overgegaan na een aangifte van de lidstaat waarin de plaats is gelegen waar het delict is gepleegd.

Artikel 13

Bescherming van personen die milieudelicten melden of medewerking verlenen aan het onderzoek

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de bescherming die wordt verleend op grond van Richtlijn (EU) 2019/1937 van toepassing is op personen die de in de artikelen 3 en 4 van deze richtlijn bedoelde delicten melden.
2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat personen die in de artikelen 3 en 4 van deze richtlijn bedoelde delicten melden en bewijsmateriaal aanleveren of anderszins medewerking verlenen aan het onderzoek, de vervolging of de berechting van die delicten, de nodige ondersteuning en bijstand wordt verleend in het kader van de strafrechtelijke procedure.

Artikel 14

Rechten van het betrokken publiek om deel te nemen aan procedures

De lidstaten zorgen ervoor dat, in overeenstemming met hun nationale rechtsstelsel, het betrokken publiek passende rechten heeft om deel te nemen aan procedures in verband met in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten, bijvoorbeeld als civiele partij.

Artikel 15

Preventie

De lidstaten nemen passende maatregelen, onder meer in de vorm van voorlichtings- en bewustmakingscampagnes en onderzoeks- en educatieprogramma's, om het totale aantal milieudelicten terug te dringen, het bewustzijn bij het publiek te vergroten en het risico dat de bevolking het slachtoffer wordt van een milieudelict te verkleinen. Waar nuttig, werken de lidstaten met de desbetreffende belanghebbenden samen.

Artikel 16

Middelen

De lidstaten zorgen ervoor dat nationale instanties die milieudelicten vaststellen, onderzoeken, vervolgen of berechten, beschikken over voldoende gekwalificeerde medewerkers en over voldoende financiële, technische en technologische middelen voor een doeltreffende uitoefening van hun taken in het kader van de uitvoering van deze richtlijn.

Artikel 17

Opleiding

Onverminderd de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en verschillen in de organisatie van de rechterlijke macht in de Unie verzoeken de lidstaten degenen die verantwoordelijk zijn voor de opleiding van rechters, aanklagers, politie en medewerkers van justitie en van bevoegde instanties die betrokken zijn bij strafrechtelijke procedures en onderzoeken om geregeld gespecialiseerde opleidingen over de doelen van deze richtlijn aan te bieden, afgestemd op de functies van de betrokken medewerkers en instanties.

Artikel 18
Onderzoeksmiddelen

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat doeltreffende onderzoeksmiddelen, waaronder de middelen die worden ingezet bij zaken op het gebied van georganiseerde of andere zware criminaliteit, ook beschikbaar zijn voor het onderzoeken of vervolgen van de in de artikelen 3 en 4 genoemde delicten.

Artikel 19
Coördinatie en samenwerking tussen bevoegde instanties binnen een lidstaat

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te komen tot passende regelingen voor coördinatie en samenwerking op strategisch en operationeel niveau tussen al hun bevoegde instanties die betrokken zijn bij de preventie en de bestrijding van milieucriminaliteit. Met dergelijke regelingen moet ten minste het volgende worden beoogd:

- a) waarborgen van gezamenlijke prioriteiten en zienswijzen ten aanzien van het verband tussen strafrechtelijke en administratieve handhaving;
- b) uitwisselen van informatie voor strategische en operationele doeleinden;
- c) overleg in individuele onderzoeken;
- d) uitwisselen van beste praktijken;
- e) bijstand aan Europese netwerken van functionarissen die werken aan zaken die van belang zijn voor de bestrijding van milieucriminaliteit en aanverwante overtredingen,

onder meer in de vorm van gespecialiseerde coördinatieorganen, memoranda van overeenstemming tussen bevoegde instanties, nationale handhavingsnetwerken en gezamenlijke opleidingsactiviteiten.

Artikel 20
Nationale strategie

1. Uiterlijk [*PB – datum invoegen – binnen één jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn*] hebben de lidstaten een nationale strategie voor de bestrijding van milieucriminaliteit vastgesteld, openbaar gemaakt en ingevoerd, waarin ten minste het volgende is opgenomen:
 - a) de doelstellingen en prioriteiten van nationaal beleid ten aanzien van deze criminaliteit;
 - b) de rollen en verantwoordelijkheden van alle bevoegde instanties die betrokken zijn bij de aanpak van dit soort criminaliteit;
 - c) de wijzen van coördinatie en samenwerking tussen de bevoegde instanties;
 - d) het gebruik van bestuurs- en civiel recht voor de aanpak van overtredingen in verband met de delicten binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn;
 - e) de benodigde middelen en de wijze waarop specialisatie van handhavers zal worden ondersteund;
 - f) de procedures en systemen voor geregelde monitoring en evaluatie van de bereikte resultaten;
 - g) bijstand aan Europese netwerken die zich bezighouden met aangelegenheden die rechtstreeks relevant zijn voor de bestrijding van milieucriminaliteit en aanverwante overtredingen.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de strategie geregeld, doch ten minste eens in de vijf jaar op basis van een risicoanalyse wordt geëvalueerd en bijgewerkt, om rekening te houden met relevante ontwikkelingen en trends en daaraan gerelateerde dreigingen op het gebied van milieucriminaliteit.

Artikel 21

Gegevensverzameling en statistieken

1. De lidstaten verzamelen statistische gegevens om de doeltreffendheid van hun systemen voor de bestrijding van milieudelicten te bewaken.
2. Tot de in lid 1 bedoelde statistische gegevens behoren in ieder geval:
 - a) het aantal gemelde milieuzaken;
 - b) het aantal onderzochte milieuzaken;
 - c) de gemiddelde lengte van strafrechtelijke onderzoeken naar milieudelicten;
 - d) het aantal veroordelingen wegens milieudelicten;
 - e) het aantal natuurlijke personen dat is veroordeeld en waaraan sancties zijn opgelegd wegens milieudelicten;
 - f) het aantal rechtspersonen waaraan sancties zijn opgelegd wegens milieudelicten of soortgelijke delicten;
 - g) het aantal geseponeerde milieuzaken;
 - h) de soorten opgelegde sancties wegens milieudelicten en de hoogte ervan, ook uitgesplitst naar categorie milieudelicten overeenkomstig artikel 3.
3. De lidstaten zorgen ervoor dat er geregeld een geconsolideerd overzicht van hun statistieken wordt gepubliceerd.
4. De lidstaten zenden de Commissie jaarlijks de in lid 2 bedoelde statistische gegevens in een standaardformaat dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 22.
5. De Commissie publiceert geregeld een verslag dat is gebaseerd op de door de lidstaten verstrekte statistische gegevens. Drie jaar nadat het in artikel 22 bedoelde standaardformaat is vastgesteld, wordt dit verslag voor het eerst gepubliceerd.

Artikel 22

Uitvoeringsbevoegdheden

1. De Commissie is bevoegd om uitvoeringshandelingen vast te stellen waarin het standaardformaat voor de in artikel 21, lid 4, bedoelde verzending van gegevens wordt bepaald. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 23, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.
2. Ten behoeve van de verzending van statistische gegevens moet het standaardformaat de volgende onderdelen bevatten:
 - a) een gemeenschappelijke classificatie van milieudelicten;
 - b) een gemeenschappelijk begrip van teleenheden;
 - c) een gemeenschappelijk begrip van de fasen van de procedure (onderzoek, vervolging, proces) in milieuzaken;
 - d) een gemeenschappelijk rapportageformaat.

Artikel 23

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Indien door het comité geen advies wordt uitgebracht, neemt de Commissie de ontwerp-uitvoeringshandeling niet aan en is artikel 5, lid 4, derde alinea, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 24

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk [*PB – datum toevoegen – binnen 18 maanden na de inwerkingtreding van de richtlijn*] aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.
2. Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 25

Evaluatie en verslaglegging

1. De Commissie dient uiterlijk [*PB – datum toevoegen - twee jaar nadat de omzettingstermijn is verstreken*] een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad waarin wordt beoordeeld in welke mate de lidstaten de nodige maatregelen hebben genomen om aan deze richtlijn te voldoen. De lidstaten verstrekken de Commissie de nodige gegevens voor het opstellen van dat verslag.
2. Vanaf [*PB – datum toevoegen één jaar nadat de omzettingstermijn is verstreken*] zenden de lidstaten de Commissie om de twee jaar binnen drie maanden een verslag waarin een overzicht is opgenomen van de uitvoering en de maatregelen die zijn genomen overeenkomstig de artikelen 15, 16, 17, 19 en 20.

3. Uiterlijk [*PB – datum toevoegen - vijf jaar nadat de omzettingstermijn is verstreken*] evalueert de Commissie de effecten van deze richtlijn en zendt zij een verslag aan het Europees Parlement en de Raad. De lidstaten verstrekken de Commissie de nodige gegevens voor het opstellen van dat verslag.

Artikel 26

Vervanging van Richtlijn 2008/99/EG

Richtlijn 2008/99/EG wordt vervangen voor de door deze richtlijn gebonden lidstaten, onverminderd de verplichtingen van die lidstaten met betrekking tot de datum van omzetting van die richtlijn in intern recht. Voor de door deze richtlijn gebonden lidstaten gelden verwijzingen naar Richtlijn 2008/99/EG als verwijzingen naar deze richtlijn. Niet door deze richtlijn gebonden lidstaten blijven gebonden door Richtlijn 2008/98/EG.

Artikel 27⁵¹

Toepassing van Richtlijn 2005/35/EG

Richtlijn 2009/123/EG wordt [...] **vervangen voor de door** deze richtlijn [...] **gebonden** lidstaten [...], **onverminderd de verplichtingen van die lidstaten met betrekking tot de datum van omzetting van die richtlijn in intern recht. Voor de door deze richtlijn gebonden lidstaten gelden verwijzingen naar Richtlijn 2009/123/EG als verwijzingen naar deze richtlijn. Niet door deze richtlijn gebonden lidstaten blijven gebonden door Richtlijn 2009/123/EG tot wijziging van Richtlijn 2005/35/EG.**

⁵¹ Deze herziene tekst van artikel 27 wordt voorgesteld door het voorzitterschap in samenwerking met de Juridische Dienst van de Raad. Hij maakt geen deel uit van de partiële algemene oriëntatie.

Artikel 28

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 29

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter]
